

A.C. Baantjer

De Cock

en de bloedwraak

De Fontein

1

Rechercheur De Cock van het aloude politiebureau aan de Amsterdamse Warmoesstraat keek schuin omhoog naar een jonge politieman, die met zijn pet stijf onder zijn rechterarm geklemd en een verlegen lachje om zijn mond naast zijn bureau stond.

Het gezicht van de jonge diender kwam hem vaag bekend voor. De Cock nam wel aan dat de jonge politieman bij zijn plaatsing aan bureau Warmoesstraat aan hem was voorgesteld, maar hij kon met de beste wil van de wereld geen naam bij dat gezicht bedenken.

‘Dag,’ groette hij simpel.

De jonge politieman maakte een lichte buiging.

‘Ik ben Peter van Buuren.’

De Cock glimlachte.

‘Dag, Peter van Buuren.’

De jonge diender legde zijn pet op het bureau van De Cock en tastte naar de rechterzijzak van zijn tuniek. Hij nam daaruit een vuile injectiespuit met naald en legde die voor de oude rechercheur neer. De Cock trok een vies gezicht.

‘Wat moet ik daarmee?’

‘Ik dacht dat u die zaak behandelde.’

‘Welke zaak?’

‘Van die junk, die ik heb binnengebracht.’

De Cock wees naar de stoel naast zijn bureau.

‘Ga zitten,’ sprak hij vriendelijk. ‘Jij hebt een junk binnengebracht?’

Peter van Buuren nam plaats en knikte.

‘Als verdacht van een beroving. Hij heeft op de hoek van de Oudezijds Achterburgwal en de Oude Doelenstraat een Duitse toerist aangesproken en hem al zijn geld afgenomen.’

De oude rechercheur keek hem met gefronste wenkbrauwen aan.

‘Zomaar?’ vroeg hij ongelovig.

Peter van Buuren gebaarde naar de vuile injectienaald op het bureau van De Cock en schudde zijn hoofd.

‘Niet zomaar. Hij heeft tegen die Duitser gezegd dat hij de ziekte aids had en dat hij de man met die spuit zou prikken als die Duitser hem niet onmiddellijk al zijn geld gaf.’

‘En toen?’

‘Die Duitser was doodsbang dat die junk hem werkelijk met die vuile injectienaald zou prikken en heeft al zijn geld gegeven... zelfs zijn horloge.’

De Cock knikte begrijpend. ‘Hoe ben jij erbij betrokken?’

‘Ik stond op de Dam bij het monument. Die Duitser kwam naar mij toe en vertelde het mij. Ik ben met hem meegegaan. Toen heeft hij mij de dader aangewezen. Die junk stond nog op dezelfde plek waar hij de beroving had gepleegd.’

De Cock boog zich iets naar de jonge diender toe.

‘Toen heb jij die junk gearresteerd, hem zijn spuit afgenomen en hem meegenomen naar het bureau?’

‘Inderdaad.’

De Cock schudde afkeurend zijn hoofd.

‘Dat moet je nooit meer zo doen.’

Peter van Buuren reageerde verrast.

‘Heb ik iets verkeerd gedaan?’

De Cock antwoordde niet. Hij trok een lade van zijn bureau open, nam daaruit een kurkje en drukte dat kurkje heel zorgvuldig op de punt van de naald van de injectiespuit. Daarna grabbelde hij opnieuw in de lade van zijn bureau en legde een paar kurkjes voor de jonge diender neer.

‘Die moet je altijd bij je hebben,’ sprak hij belerend. ‘Stop ze maar in je zak. Wees in hemelsnaam voorzichtig met die smerige spuiten. Als je je per ongeluk aan zo’n naald prikt... geloof me, je hebt zo een besmetting met hepatitis B* of aids.’ De oude rechercheur blikte opzij en keek Peter van Buuren met gespeelde bezorgdheid aan. ‘We willen jou bij de politie nog niet missen. Aan een dooie diender hebben we niets.’

Peter van Buuren grinnikte en stak de kurkjes in zijn zak. ‘Ik zal eraan denken.’ Hij kwam van zijn stoel overeind. ‘Moet ik die junk boven brengen voor het verhoor?’

* Een ernstige leverziekte.

De Cock knikte.

‘Doe dat... voor hij afkickverschijnselen krijgt... dan is hij voorlopig niet meer aanspreekbaar.’

De Cock leunde iets in zijn stoel achterover en keek de jongeman voor zich scherp onderzoekend aan. Hij had een bleek smal gezicht met iets oplopende jukbeenderen en ruig, blond, onverzorgd haar. Zijn lichtblauwe ogen leken diep in de kassen verzonken.

Om zijn mager lijf slobberde een haast versleten spijkerpak met rafels aan de broekspijpen. Zijn blote voeten staken in een paar afgetrapte trimschoenen.

De oude rechercheur schatte hem op voor in de dertig, maar bedacht dat hij vermoedelijk jonger was. Overmatig gebruik van drugs had zijn gezicht getekend.

De jongeman friemelde nerveus aan een knoopje van zijn jack. ‘U houdt mij hier vast?’

‘Ik moet het nog met de commissaris bespreken, maar ik denk wel dat u blijft.’

‘Dan moet ik een dokter.’

De Cock knikte traag.

‘Ik zal straks een dokter voor u laten komen,’ reageerde hij kalm. Hij boog zich iets naar hem toe. ‘U hebt aan die agent opgegeven dat u Marinus van de Heuvel heet... klopt dat?’

‘Ja, dat klopt.’

‘Hoe oud bent u?’

‘Vierentwintig.’

De Cock wees naar de injectiespuit op zijn bureau.

‘Is dat ding van u?’

‘Ja. En ik wil hem terug hebben.’

De Cock schudde resoluut zijn hoofd.

‘Dat zal niet gaan. Ik neem dat ding in beslag. Bovendien kunt u beter niet van die ouderwetse spuiten gebruiken.’

De jongeman kneep zijn lippen op elkaar.

‘Ik wil hem terug,’ riep hij nukkig. ‘Ik ben aan dat ding gewend.’

De Cock negeerde de opmerking.

‘Hoe lang bent u al verslaafd?’

Marinus van de Heuvel grijnsde.

‘Zolang ik mij kan herinneren. Ik was nog op school toen ik mijn eerste shotje nam.’

De Cock gebaarde in zijn richting.

‘Bent u inderdaad ziek... ik bedoel, hebt u aids?’

De jongeman trok zijn schouders op.

‘Dat weet ik niet,’ riep hij geprikkeld. ‘En ik wil het ook niet weten. Ik weet alleen dat iedereen er doodsbenauwd voor is.’

De Cock keek hem strak aan.

‘Zei u daarom tegen die Duitser dat u aids had... dreigde u daarom met die naald te prikken?’

Marinus van de Heuvel verschoof iets op zijn stoel. ‘Ik had poen nodig,’ antwoordde hij vlak, onverschillig. Hij gebaarde ineens heftig met zijn beide handen en veranderde van toon. ‘Wat moeten al die buitenlanders hier? Die komen toch alleen maar om spul te kopen. Ze drijven de prijzen op. Een shotje is bijna niet meer te betalen.’

‘Buiten dat horloge... hoeveel geld hebt u die Duitser afhandig gemaakt?’

Marinus van de Heuvel maakte een afwerend gebaar. ‘Dat weet ik niet. Ik had nog geen tijd gekregen om het te tellen. Vraag het aan die diender. Die heeft alles van mij afgenomen.’

De Cock plukte aan het puntje van zijn neus.

‘Hoe vaak hebt u al onder bedreiging van die spuit mensen beroofd?’ Marinus van de Heuvel liet zijn hoofd langzaam zakken en antwoordde niet.

De Cock keek enkele seconden naar zijn warrige kruin en vroeg zich af hoe lang het geleden was, dat de jongeman voor het laatst zijn hoofd had gewassen.

‘Hoe vaak hebt u al onder bedreiging van die vieze injectiespuit mensen op straat van hun bezittingen beroofd?’ herhaalde hij dwingender.

Marinus van de Heuvel richtte zijn hoofd op en keek hem aan. In zijn ogen lag een verontschuldigende blik.

‘Annelies en ik hadden veel nodig.’

‘Wie is Annelies?’

‘Mijn vriendin.’

De Cock gebaarde voor zich uit.

‘Ook verslaafd?’ vroeg hij overbodig.

Marinus van de Heuvel knikte.

‘Niet door mij. Echt niet. Ze was het al voor ik haar leerde kennen.’

De Cock knikte begrijpend.

‘Annelies... hoe heet ze verder?’

‘Van Haemstede... met ae. Annelies van Haemstede. Ze is van goeden huize. Haar vader is een soort hotemetoot aan een universiteit. Barbaars streng. Toen hij merkte dat Annelies verslaafd was, heeft hij haar de deur gewezen.’

De Cock trok een bedenkelijk gezicht.

‘Zo, zonder meer?’

In zijn stem trilde ongeloof.

Marinus van de Heuvel zuchtte.

‘Er was natuurlijk wel het een en ander gebeurd: studie afgebroken, diefstalletjes. Toen haar vader er achterkwam dat Annelies zijn handtekening had vervalst en geld van de bank had gehaald, was het uit... definitief.’

De Cock wreef over zijn kin.

‘Tippelt ze?’

Marinus van de Heuvel schudde zijn hoofd.

‘Dat is nu de ellende... dat wil ze niet. Ik heb al diverse keren tegen haar gezegd: ga de baan op. Dat vertikt ze. Ze zegt dat ze niet met die vieze kerels in een auto wil. Maar dat betekent wel dat ik het helemaal alleen moet opknappen. We hebben er al een paar keer fikse ruzie om gekregen.’

De Cock schudde afkeurend zijn hoofd.

‘Je mag een vrouw toch niet dwingen om in de prostitutie te stappen?’

Marinus van de Heuvel keek hem verontwaardigd aan.

‘Zij dwingt mij wel om te jatten. Of dacht u, dat ik anders...’

Vledder stormde de grote onderzoekkamer binnen. Zijn gezicht zag rood. Bij het bureau van De Cock bleef hij hijgend staan en wees naar Marinus van de Heuvel.

‘Hij moet maar zolang in de cel. Wij moeten onmiddellijk op pad.’

De oude rechercheur keek op.

‘Wat is er dan?’ vroeg hij licht geërgerd.

De ogen van Vledder werden ineens groot en angstig. Wild strekte hij zijn rechterhand met gespreide vingers naar De Cock uit.

‘Pas op!’ schreeuwde hij.

In een rappe, flitsende beweging had Marinus van de Heuvel de oude injectiespuit van het bureau gegrist en er het kurkje afgetrokken. Met de naald dreigend voor zich uit kwam hij overeind. ‘Ik ga niet in de cel,’ lispelde hij hoofdschuddend. ‘Ik... ik... ga niet in de cel.’

Half gebogen, langzaam achteruitlopend, bereikte hij de deur van de onderzoekkamer. Vledder volgde hem op enige afstand. Op het moment dat Marinus van de Heuvel met zijn linkerhand de kruk van de deur vatte, sprong Vledder toe. Met een goedgerichte trap schopte hij de injectiespuit uit de hand van de jongeman. De spuit kletterde tegen de muur.

Marinus van de Heuvel gaf een kreet van pijn. Hij bukte zich snel, maar nog voor hij de injectiespuit opnieuw kon bemachtigen, had Vledder hem buiten zijn bereik geschoven. Daarna pakte de jonge onderzoeker Marinus van de Heuvel in een houdgreep en leidde hem de kamer uit.

Op de gang hoorde De Cock hem gillen.

‘Ik ga niet in de cel... ik ga niet in de cel.’

De oude onderzoeker pakte de injectienaald van de vloer en nam uit de lade van zijn bureau een nieuw kurkje. Hij trilde nog een beetje na en verweet zichzelf het incident. Hij was weer eens onvoldoende waakzaam geweest. Hij had die vieze injectiespuit buiten het bereik van de jongeman moeten houden. Het voorval deed hem denken aan Igor Stablinsky, een sluwe moordenaar, die hem tijdens een verhoor eens bijna met een zwaar, in plastic verpakt breekijzer zijn hersens had ingeslagen.*

Vledder kwam weer de grote onderzoekkamer binnen. Hij duimde over zijn schouder. ‘Hij zit in zijn cel nog te schreeuwen.’ Verbaasd keek hij naar De Cock. ‘Heb je je jas nog niet aan?’ In zijn stem klonk verwijt.

‘Wat is er dan?’

* Zie *De Cock en de ganzen van de dood*.

‘In de Monnikenstraat, in een kraakpand, ligt het lijk van een vrouw.’

De Cock keek hem onderzoekend aan.

‘Vermoord?’

Vledder knikte.

‘Er steekt een mes in haar rug.’

2

Rechercheur De Cock hees moeizaam zijn negentig kilo langs een steile trap omhoog. De metalen leuning was vettig en de houten treden kreunden onder zijn gewicht. Vledder volgde lichtvoetig.

Het was donker in het trappenhuis en het stonk er. Een zure, weeë, misselijk makende lucht van zweet en ongewassen lijven. Op het portaal van de eerste etage stond een slonzig geklede jonge vrouw. Vanuit een smal raam boven een deur viel een streep licht op haar gezicht. Het was bleek met diepe kringen onder de ogen. Ze streek met gespreide vingers door haar zwarte haren en keek de beide mannen argwanend aan.

‘Recherche?’ vroeg ze met twijfel in haar stem.

De grijze speurder knikte.

‘Van het bureau Warmoesstraat. Mijn naam is De Cock... met ceooceekaa.’ Hij gebaarde opzij. ‘En dat is mijn collega Vledder.’ Met zijn breed gezicht in een vriendelijke plooi boog hij zich iets naar haar toe. ‘En wie bent u?’

‘Ik ben Yvonne... Yvonne de Nijs.’

‘U woont hier in dit pand?’

Ze stak haar rechterarm omhoog.

‘Hier boven.’

‘U hebt ons gewaarschuwd?’

‘Ja, tenminste... ik heb ze in het koffiehuis op de Nieuwmarkt laten bellen.’

De Cock knikte begrijpend.

‘Nadat u het lijk had ontdekt?’

Yvonne de Nijs slikte bij de herinnering.

‘Ik kwam even kijken of ze misschien nog een shotje voor mij had... te leen.’

‘U bent verslaafd?’

Ze knikte met een grijns op haar gezicht.

‘Dat zijn ze hier in dit pand allemaal.’

De Cock ging aan de opmerking voorbij.

‘Waar is ze?’

Yvonne de Nijs opende de deur onder het smalle raam tot op een kier en wees met een kromme vinger.

‘Daar, om de hoek... daar ligt ze.’

De Cock deed de deur verder open en stapte in een kleine kamer met twee hoge ramen waar wat lappen voor hingen. Schuin rechts, tegen de wand, op een berg vodden, lag het lichaam van een vrouw. Ze lag op haar buik met haar gezicht naar de wand gekeerd. Haar beide armen lagen gestrekt naar voren, haar vingers waren iets geklauwd. In haar rug, tussen haar schouderbladen, in een kring van bloed, stak het heft van een mes.

De Cock liep op de berg vodden toe en knielde bij haar neer. Hij hield de rug van zijn hand even tegen haar wang. Het voelde kil en koud. Het lichaam was al sterk afgekoeld.

Hij draaide voorzichtig haar linkerarm iets terug en bezag de vele punctieplekjes aan de onderarm. Daarna legde hij haar arm weer in de oorspronkelijke stand en kwam overeind.

Zijn blik dwaalde door het kamertje. In de hoek bij het linker-raam lag een stapeltje vuil wasgoed. Op de houten vloer, ongeveer tussen de beide ramen in, stond een oud, groen geëmailleerd driepits petroleumstel. Verder was er niets, geen stoffering en geen enkele vorm van meubilair.

De oude rechercheur wist dat verslaafden vaak onder erbarmelijke omstandigheden leefden. Toch verbaasde het hem steeds opnieuw.

De gedachte, dat men omwille van de drugs een menswaardig bestaan opgaf, drong maar moeilijk tot zijn bewustzijn door.

In de deuropening verscheen plotseling Bram van Wielingen.

De Cock keek de fotograaf verrast aan.

‘Waar kom jij zo gauw vandaan?’

Bram van Wielingen lachte.

‘Ik was met mijn wagen in de buurt toen ik via de mobilfoon het bericht kreeg dat jij weer eens bij een lijk stond.’ Hij blikte om zich heen en snoof. ‘Het stinkt hier. Het hele pand stinkt.’

De Cock knikte.

‘Jouw reuk is nog goed.’ Hij wees naar de dode vrouw op de berg vodden. ‘Maak maar een paar plaatjes van haar en van dit hok.’

Hij wuifde in de richting van de beide ramen. ‘Als het kan, dan had ik ook graag een foto van de gevel van dit pand.’

Bram van Wielingen zette zijn aluminiumkoffertje op de vloer, bukte zich en klapte het deksel open.

‘Je kan het krijgen zoals je het hebben wil,’ riep hij jolig. ‘Je treft mij in een goede bui. Mijn jongste dochter is gisteren voor haar examen geslaagd. Nu nog een baan, dan kan ze de deur uit... ben ik eindelijk weer met moeder alleen.’

‘Gefeliciteerd.’

Bram van Wielingen richtte zijn Hasselblad op het dode gezicht en flitste. Hij keek even opzij.

‘Kinderen hebben is best leuk, maar je moet ze ook weer eens kwijt.’

De Cock reageerde niet. Op het portaal was dokter Den Koninghe verschenen met in zijn kielzog twee geüniformeerde broeders van de Geneeskundige Dienst met hun onafscheidelijke brancard.

De grijze speurder liep op de oude lijkschouwer toe en begroette hem hartelijk. De Cock had een zwak voor de excentrieke dokter met zijn ouderwetse grijze slobkousen onder een deftige streepjesbroek, zijn stemmig zwart jacquet en zijn verfromfaaide groen uitgeslagen garibaldihoed.

‘Hoe maakt u het?’ vroeg hij uitbundig.

‘Best.’

De oude rechercheur leidde dokter Den Koninghe naar het kamertje en gebaarde om zich heen.

‘Het spijt me. De locatie is dit keer wat povertjes. Maar daar heb ik geen schuld aan.’ Hij wees naar de berg vodden aan de wand. ‘Daar ligt ze. Zo hebben we haar gevonden.’

De dokter nam zijn garibaldihoed af, trok de pijpen van zijn streepjesbroek iets omhoog en knielde bij de dode neer. Zijn onderzoek duurde dit keer maar kort. Al na luttele seconden kwam hij overeind. Zijn oude knieën kraakten.

Met precieze bewegingen nam hij zijn bril af, pakte zijn wit-zijden pochet uit het borstzakje van zijn jacquet en poetste zijn glazen. De Cock kende de bewegingen. Het was een reeks gebaren om tijd te winnen.

‘Ze is dood,’ sprak hij laconiek.

De oude rechercheur knikte met een strak gezicht.

‘Dat begreep ik,’ reageerde hij simpel.

Dokter Den Koninghe wees naar de dode.

‘Langer dan acht uur. Haar lichaam is sterk afgekoeld en de lijkstijfheid is algemeen.’ Hij zette zijn bril weer op en plooidde zijn pochet terug in het borstzakje van zijn jacquet. ‘Inwendige bloedingen. Het mes is tot aan het heft in het lichaam gestoten.’ Hij zweeg even en schudde zijn hoofd. ‘Volgens mij was ze toen ze stierf al niet meer in zo’n beste conditie.’

De Cock ademde diep.

‘Ze was verslaafd.’

De lijkschouwer knikte.

‘En ziek. Je mag dokter Rusteloos wel waarschuwen om bij de sectie extra voorzichtig te zijn.’

‘Hoe bedoelt u?’

Dokter Den Koninghe zette zijn hoed op.

‘Gevaar voor besmetting. Ik denk dat collega Rusteloos dat zelf wel zal onderkennen. Ik zal hem straks voor alle zekerheid toch even bellen. Het behoeft wel niet zo te zijn, maar je weet...’ De kleine lijkschouwer beëindigde zijn zin niet. Hij wuifde ten afscheid en liep het kamertje af. Bij de deur draaide hij zich half om en stak zijn rechterwijsvinger omhoog. ‘En wees zelf ook voorzichtig.’

De Cock keek hem met gemengde gevoelens na. Daarna wendde hij zich tot de fotograaf, die zijn fraaie Hasselblad behoedzaam in zijn koffertje teruglegde.

‘Ben je klaar?’

Bram van Wielingen knikte.

‘Alleen nog buiten een plaatje van de gevel. Dat doe ik wel met een ander toestel.’

‘Komt er nog een dactyloscoop?’

Bram van Wielingen glimlachte.

‘Hebben ze jou wel eens in de steek gelaten? Ben Kreuger zal wel onderweg zijn. Je weet hoe krankzinnig het verkeer in de binnenstad is.’ Met een hangende onderlip keek hij het kamertje rond. ‘Ik zou van een dactyloscopisch onderzoek maar niet te veel verwachten. Het is hier overal een vette troep.’ Hij klapte zijn koffertje

dicht. 'Als er vanmiddag niets tussenkomt, dan heb je vanavond nog je foto's op je bureau.' Hij zwaaide joviaal. 'Nou, ajuus.'

De Cock wenkte de broeders van de Geneeskundige Dienst naderbij. 'Vervoer haar op haar buik,' instrueerde hij. 'En laat dat mes in haar rug zitten, dat heeft dokter Rusteloos graag.'

De beide broeders knikten als een tweeling. Ze legden de dode vrouw voorzichtig op de brancard en bogen haar armen langs haar lichaam. Daarna drapeerden zij een laken over haar heen. Het heft van het mes stak als een tentstok omhoog. Omzichtig schoven de broeders met de canvasflappen en de riemen. Het lukte hen om het lijk toch stevig vast te sjoeren.

De Cock keek bewonderend toe hoe zij met grote routine en behendigheid de brancard via het portaal de steile trap afdroegen.

Nadat de broeders met de dode het pand hadden verlaten, kwam Ben Kreuger met zijn koffer de trap op. Om zijn mond lag een norse trek. 'Ik heb op de Rozengracht bij de Westermarkt een tijd in de file gestaan. Ik kon geen kant op.' Hij zette zijn koffer op de houten vloer en keek naar zijn handen. 'Die trapleuning is zo vet als spek.' Hij gebaarde om zich heen. 'Als het hier ook zo is, kan ik mijn kwasten beter in mijn koffer houden.'

De Cock trok gelaten zijn schouders op.

'Probeer wat. Ik zie er eerlijk gezegd ook niet zo veel heil in.'

Mopperend maakte Ben Kreuger zijn koffer open.

'Waar lag ze?'

'Op die berg vodden.'

'Een vies lijk?'

De Cock schudde zijn hoofd.

'Ze was pas een uur of acht dood.'

Vledder liep op De Cock toe en wees naar de stapel vuil wasgoed in de hoek bij het linkerraam.

'Dat is niet alleen van haar.'

De Cock fronste zijn wenkbrauwen.

'Hoe bedoel je?'

'Ik heb al dat vuile goed eens bekeken. Er zit ook herenkleding bij.'

'Zoals?'

'Onderbroeken met een gulp.'